

Aktuárské vědy

Zprávy

Aktuárské vědy, Vol. 5 (1935), No. 4, 187–190

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/144641>

Terms of use:

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

nositelů pojištění invalidního a starobního a provisičního, případně náhradních fondů, abych ukázal jak jsou mohutnými zdroji kapitálového trhu a národního důchodu.

Data o invalidním a starobním a pensijním fondu Č. S. D. nejsou v ročence uvedena proto, jak tam jest poznamenáno, že tu jde o státní zaopatření. To však by nemohlo býti překážkou tomu, aby aspoň údaje o výši dávek, o výši přijatého pojistného a o počtu pojištěnců tu nebyly uveřejněny tím spíše, že v ročence na rok 1935 byly všechny tyto údaje, ba i aktiva a pasiva, za rok 1930—1932 uvedeny.

Dr. R. Pollak.

ZPRÁVY.

Prof. Dr. Alf Guldberg zemřel. Je tomu několik měsíců, co jsme měli příležitost uvítati v Praze prof. Guldburga a jistě všichni, kdo jsme slyšeli jeho zajímavé přednášky, vzpomínáme na milý dojem, který u nás vzbudil svou svěžestí, čilostí a chutí k práci. Jsme jistě překvapeni zprávou o jeho smrti. Bylo mu právě 70 let. Byl profesorem matematiky na universitě v Oslo, ale měl vedle matematické teorie živý zájem i o aktuárské vědy. Byl také členem ředitelství pojišťovny „De Norske Live“ a členem dozorčího úřadu nad soukromým pojištěním. Jeho literární činnost vykazuje kromě norských učebnic více jak 100 prací z nejrůznějších oborů matematiky, zejména také z oboru počtu pravděpodobnosti a matematické statistiky. Velmi známé jsou jeho práce na poli diferenčních rovnic, základní význam tu má zejména učebnice „Lehrbuch der Differenzengleichungen“, kterou vydal společně s Wallenbergem. O významu těchto rovnic v matematické statistice, pojednávaly také jeho přednášky v Praze.

V. H.

Program XI. mezinárodního kongresu aktuárského v Paříži roku 1937.

1. Statistické a technické prozkoumání leteckého rizika jak pro pojištění osob tak pro pojištění věcí.

Při studiu tohoto předmětu po stránce statistické a technické bylo by účelno zabývat se rizikem „úrazovým“ a také rizikem leteckým, jakožto doplňkem obvyklého životního pojištění, a to pro letecký personál, pro vzdušnou turistiku a pro cestující na pravidelných leteckých linkách. Bylo by třeba uvážiti též riziko pro přístroje, zboží a dopravované hodnoty, jakož i kumulaci těchto nebezpečí následkem neštěstí.

2. Měnlivost úrokové míry a její vliv na životní pojišťovny soukromé i veřejné.

Jde o prostudování vlivu, jež mohou změny úrokové míry vykonávati na tarify, premiové rezervy a povšechně na správu záruk, jež soukromé či veřejné pojišťovny zřizují za účelem krytí svých závazků vůči pojistníkům. Jde dále o zkoumání prostředků směřujících k obraně před účinky těchto změn, pokud by měly za následek oslabení zmíněných záruk.

Zejména by bylo účelné zabývat se snížením úrokové míry, jež může nastati zákonnou cestou (nucenou konversí půjček státních nebo státem zaručených — celkovým snížením všech výnosů atd. . .).

3. Zajištění v pojištění životním a v pojištění požárním, úrazovém a různýh rizik.

Bylo by velmi užitečno, kdyby byla shromážděna a porovnána teoretická pojetí zajištění aktuary z různých zemí a praktická řešení obecného problému zajišťování, nejen v pojištění životním, ale také požárním, úrazovém a v pojištění různých rizik.

U některých způsobů zajišťování (zajištění na druhé riziko, Excess Loss) není závazek zajistitelův úměrný závazku přímého pojistitele a znalost pojistitelova tarifu nestačí k přesnému zjištění výše zajistné prémie. Nechechme-li se spoléhat pouze na empirické odhady, jeví se nutným zřízení statistiky výše škod podle jejich četnosti.

Které práce byly vykonány za účelem racionelného sestrojení zajistných tarifů?

4. Otázka zřízení jednotné mezinárodní statistiky pracovních úrazů. Studium racionelních tarifů v pojištění pracovních úrazů.

Změny zákonů, týkajících se pracovních úrazů, znehodnocují mnohá statistická data, spočívající na pojištění tohoto rizika.

Je požadováno:

1. aby byla tato významná otázka prozkoumána a stanoveny základy pro statistiku universální, jež by umožnila sestrojení racionelních tarifů pro toto pojišťování;

2. aby byly stanoveny technické směrnice pro používání takových tarifů.

Poznámka. -- Bylo by účelné prozkoumati vliv věku na pravděpodobnost pracovních úrazů a na výši dávek.

5. Vztah mezi skupinovým pojištěním, dobrovolnými zařízeními zaměstnavatelů a pojištěním sociálním.

Ve většině zemí je mnoho zaměstnanců, na něž se nevztahuje sociální pojištění; mimo to se často stává, že zaměstnanci jsou vyřazeni ze sociálního pojištění, jakmile jejich roční mzda překročí určitou hranici.

Jak byla vyřešena otázka pojištění těchto zaměstnanců? Co možno zejména očekávat od pensijních fondů zřízených zaměstnavateli a od pojištění skupinového? Jaká řešení byla navržena nebo měla by být navržena v otázce koordinace těchto různých forem soukromého pojištění s těmi formami, jež jsou dány sociálně-pojistným zákonodárstvím?

Poznámka. -- Nejde zde ovšem o to, aby v tendenčním porovnávání bylo proti sobě kladeno pojišťování soukromé a veřejné; jediným cílem je tu seznání, jak se v každé zemi vzhledem k platným zákonům tyto tři různé systémy kolektivního pojištění zaměstnanců uplatňují, jak se mnohdy účelně doplňují nebo někdy pronikají.

6. Některé otázky z požárního pojištění a jiných odborů věcného pojišťování.

Má praktický význam vybudování matematické teorie požárního pojištění? Byly v tomto směru vykonány práce během posledních let?

Jaké jsou koncepce pojistných techniků zejména ohledně pojištění prvního rizika, zvláště pak jak nahlíží na možnost racionelního stanovení tarifů?

Rozšíření těchto otázek na jiná odvětví věcného pojišťování, zejména na pojištění krupobitní.

Otázky, k nimž možno na XI. kongresu podati memoranda.

a) Problém nezaměstnanosti.

b) Ve kterých bodech může být usilováno o sjednocení dozoru nad pojišťovnami v různých zemích.

c) Statistické šetření o vadných životech.

d) Stěhování zaměstnanců s ohledem na sociálně-pojišťovací zákony. (Zejména bylo by prostudovati otázku práv a břemen, jež mají býti rozdělena na různé státní ústavy nebo instituce, na něž se může obrátiti pojištěnec jednak na základě své národnosti, jednak s ohledem na země, v nichž postupně pracoval.)

e) Stanovení kursů dlouhodobých půjček.

Spolek francouzských aktuárů zaslal čs. korespondentu Ing. V. Choděrovi definitivní program námětů, jež budou na pořadu XI. mezinárodního kongresu aktuárů v Paříži r. 1937. Níže uvádíme překlad tohoto programu. Kdo z čs. odborné veřejnosti měl by v úmyslu připravit pro XI. kongres práci k diskusi, anebo memorandum, necht' laskavě zpraví uvedeného korespondenta, jenž je k dispozici i pokud jde o jiné zprávy a vysvětlení, týkající se budoucího kongresu.

Adresa čs. korespondenta jest: Ing. Václav Choděra, Praha II, Havlíčkovo nám. 23, č. telef. 246-43.

Ustavující valná hromada „Spolku pro pěstování aktuárských věd“ konala se 11. března 1936. Spolek tento vznikl z podnětu několika vědeckých pracovníků a jeho účelem je vytvořiti živé pojítka mezi vědou a praxí na poli aplikace matematiky na národní hospodářství, t. j. tedy v prvé řadě v pojistné matematice a matematické statistice.

Studium na vysoké škole dává dnes sice dostatečně široký základ a teoretickou přípravu obecného rázu, nemůže však většinou poskytnouti speciální výcvik, takže absolvent vysoké školy po ukončení studií stojí vlastně tam, kde může teprve začínati skutečná vědecká práce. Při tom však po vstupu do praxe musí se většinou zabývati skutečnostími často velmi vzdálenými odborné přípravy, takže v běžných starostech o denní práci ustupuje do pozadí zájem nejen o součinnost ve vědecké práci, nýbrž i o sledování pokroku vědy. Jistě jest pak mezi absolventy celá řada těch, kteří by asi v příznivějším prostředí mohli přinésti obohacení naší vědy.

Vidíme proto, že nejen u nás, ale všude ve světě projevuje se fakt, že vědecké badání přenášá se stále více do vědeckých ústavů, které organicky navazují na vysokou školu a dokonce jsou tu již i pokusy o jakýsi další článek ve školství jdoucí nad dnešní vysokou školu.

Založení tohoto spolku má býti pokusem o vytvoření prostředí, které by v nejužším spojení s vysokými školami dávalo možnost pokračovati dále ve speciálním školení. Jde tudíž o instituci čistě odbornou a vědeckou, která nechce býti institucí odborovou nebo zájmovou. Tím je také vyuzita kooperace s útvary, které již u nás v tomto směru existují.

Svého účelu chce nově utvořený spolek dosáhnouti mimo jiné pořádáním přednášek a referátů, jimiž by byly systematicky probírány určité úseky a speciální otázky, vydáváním periodických zpráv o všech publikacích, článcích a vědeckých pracích, založením čítárny a knihovny a tím usnadněním přístupu ke všem významnějším publikacím, jakož i vydáváním odborného časopisu, kde spolek bude jednat i s Jednotou matematiků o převzetí časopisu „Aktuárské vědy“.

V čelo spolku, jehož členy stala se řada významných osob ve vědeckém i praktickém životě v oboru aktuárských věd, zvolen byl V. Vydra, ředitel Ústřední sociální pojišťovny, Richard Ernest, ministerský rada sociální péče a Dr. Lenz, profesor české techniky a šéfmatematik Ústřední sociální pojišťovny. Jest si přáti, aby snahy spolku došly svého cíle a aby se výsledky jeho práce projevíly zvýšením vědecké činnosti našich aktuárů.

Přednáška prof. dra A. Taubera v Praze.

Profesor matematiky university ve Vídni Dr. Alfred Tauber přednášel dne 17. X. 1935 v Sociálním ústavě Československé republiky na téma: „Statistické problémy úmrtnosti“. Je známo, že ve své vědecké činnosti, pokud také zasahuje do sociální politiky, zabývá se jmenovaný zejména otázkami populačními a dávkovými systémy sociálního pojištění. Svá vědecká pojednání uložil do mnohých odborných časopisů, zejména pak do časopisů rakouských. Také v „Aktuárských vědách“ uveřejnil v poslední době dvě své odborné práce. Ze starších jeho prací jsou známa jeho pojednání o reaktivisaci.

Svou pražskou přednášku založil p. prof. Dr. Tauber jako causerii o některých výsledcích sčítání lidu v Rakousku, v Německu a v Československu; při tom se zmínil o některých zajímavých populačních zjevech v těchto státech. Poukázal tu na některé shodné znaky populační, zejména v jistých věkových skupinách. Zdůraznil také potřebu statistik úmrtnostních čerpaných z materiálu sociálně pojišťovacích ústavů, z kterých by se dalo správně usuzovat na kontinuitu některých zjevů důležitých jak pro sociální pojištění tak pro stát. Pan prof. Dr. A. Tauber také upozornil na příznivý vliv sociálního pojištění na lidovou úmrtnost.

OBSAH V. ROČNÍKU.

CONTENTS. — TABLE DES MATIÈRES. — INHALT.

ČLÁNKY :

	Strana
<i>Prof. Dr. Alfr. Tauber:</i> Die Zufallsverträge in der Wahrscheinlichkeit 1,	65
<i>Maurice Fréchet:</i> Sur les précisions comparées de la moyenne et de la médiane	29
<i>Otomar Pankraz:</i> Zum Problem der Massenfabrikation	34
<i>J. Wertheimer:</i> Le risque moyen d'une assurance générale	47
<i>Vlad. Kořánek:</i> Les tables de mortalités pour les provinces tchéque ...	53
<i>Dr. Huszár Géza:</i> Sur les itérations élémentaires, concernant la formules d'Euler	74
<i>Dr. E. J. Gumbel:</i> La plus grand Valeur	83, 133, 145
<i>Dr. Ant. Zelenka:</i> Die Sanierung der čechoslowakischen Arbeiterversicherung	97
<i>Alf Guldberg:</i> Eine Anwendung der Differenzgleichungen in der theoretischen Statistik	116
<i>Ferd. Šamonil:</i> Sur la généralisation des certaines formules de sommation	129
<i>Dr. Koeppler H.:</i> Das Hattendorfsche Risiko kontinuierlicher Versicherungen mit mehrfachen Lösungsmöglichkeiten	161
<i>Sven Guldberg:</i> A Remark on Polya's law	182
Literatura (Literatura, Literaturübersicht)	56, 184
Zprávy (Reviews, Communications, Berichte)	90, 187